

Igrice poverenja

Pobogu, shvataš li ti uopšte šta je to usamljenost?

Površno, u skladu sa svojim životom, prebireš po registru situacija u kojima si se nalazio, u kojima bi se jednog dana, ko zna kog, mogao naći, ali ne nalaziš pravovaljan i adekvatan odgovor. Samo sležeš ramenima.

Beše li to ono stanje u kojem se, do pre koju godinicu, nalazio nekadašnji šef pogona za preradu voća u Kulpinu, prehrambeni tehničar Aleksandar Pavlović? Baš onda kada je ostao, kako kažu, sam na svetu i kada su ga samo gledali zidovi soba u trosobnom stanu smeštenom na dvanaestom spratu zgrade koja tako uporno i tako stameno stražari nad promenljivošću boja često problematičnog Dunava.

Šta da se kaže, osim da to beše samoća koja, poput nekog lukavog i bezobzirnog ubice, potihom ali sigurno ubija.

Ubija te samoća. Koliko li je samo puta do sada čuo tu dobronamernu ali preteću rečenicu? Ni prebrojati ne bi mogao čak i da je savršeni božanski računovođa i da su pred njim bar još dva života, jedan prošli i jedan budući. Zalud.

Koliko je samo puta morao poslednjih godina da sluša tu tako gorku i ubitačnu istinu, od koje se tako teško i neuspešno branio bez obzira na svoj opravdan

i sasvim razumljiv otpor. Naravno da nije vredelo, naravno da nema odbrane od dobronamerne i ubitačne istine. A takva istina je, ako ćemo pravo za pravo, najgora, ubistvena dozlaboga.

I još: ne postoji i nemoguća je odbrana od dobronamernih i saučesničkih saveta prijatelja, kafanskih poznanika, zainteresovanih dušebrižničkih ženica, koje su bezrezervno skrbile nad njegovom budućnošću, ne postoji odbrana od korisnih saveta šarmantnih voditeljki ranih jutarnjih televizijskih programa, kao što uopšte ne postoji odbrana od nasrtljivih političara, histeričnih psihologa, namrgođenih psihijatara i klimakteričnih socijalnih radnica.

Zaista, ne postoji odbrana od svih tih sentimentalnih proseravanja o zlatnoj jeseni života, o najlepšim godinama koje ga blagorodno sustižu, o nasušnoj potrebi da čovek, u tim najlepšim godinama, da li je tako ili nije, ima nekog pored sebe, nekog ko će mu se uvek naći pri ruci u trenutku kada mu, nedajbože i daleko bilo, štošta, iz ko zna kojih razloga, krene naopako i po zlu.

Eto, nije naodmet da odmah shvatiš, uverava ga predsednik kućnog saveta, horovođa zbora stanara, lakonogi i dostizni kućepazitelj, nije naodmet da znaš da su komšije uvek tu, komšije su ti najbolji prijatelji, bar njih sve poznaješ, sve dobri, vredni i pošteni ljudi. Šta kažeš, je li tako ili nije? Pa, naravno, i komšinice.

Jeste, u pravu si, ponekad prljaju ulaz u zgradu, pljaju u liftu, ponekad bacaju smeće kroz prozor, naročito oni sa viših spratova, ponekad galame, svađaju se, pevaju, slave rođendane, šta ćeš, ljudi smo, ali sve

u svemu to su dobre komšije, na njih treba sada da se osloniš, slušaj šta ti kažem, oni će sigurno biti uz tebe i u najtežem času.

Moraš s komšijama uvek da budeš ljubazan i pažljiv, govorila je i njegova pokojna žena, ko će ti se drugi naći pri ruci kada mene jednog dana ne bude.

Baš me briga, baš me briga ako tebe ne bude, tako je odgovarao dok je slušao te njene svakidašnje pouke.

Nemoj tako, nemoj tako.

Kao da je važno, kada tebe ne bude, kako će to meni biti.

Nemoj tako, nemoj tako.

I toga se naslušao bar za dva života.

Osim nepodnošljive mučnine, sve što bi sada mogao da kaže, na obali uvek hirovitog i prevrtljivog Dunava, o dobronamernim savetima i seratorima iz komšiluka, izazvalo bi u njemu neko čudno, neodređeno i podeljeno osećanje: od besa i želje za osvetom do nemoći i zbunjenosti.

Da, od svega toga što se dogodilo uglavnom mu je muka, kao da mu i ovako, sveukupno, nije muka od svega i svačega.

Sto mu muka dođe kao dobro jutro, a hiljadu kao laku noć.

Uostalom, kada bi imao kome, više bi voleo da priča o poverenju i izuzecima. O izuzecima iz komšiluka i igricama poverenja, čime je sve počelo i čime se sve izgleda završava.

Dakle, kako ono zbore: izuzeci postoje da bi se potvrdilo pravilo. Iako, uostalom, teško shvata tu neoborivu formulu po kojoj slučajni izlazak sunca na za-

padnoj strani potvrđuje činjenicu da se sunce uvek pomalja na istoku.

Olako tvrdi da nema pojma. Valjda samo zato što je sada tek čangrizavi, nepoverljivi, bolesni i prevareni starac koji se, bogu hvala, naslušao saveta, preporuka, pravila i uputstava. I koji, kao i svi oprezni i nepoverljivi starci, jednom nije uspeo da se odupre, pre svega zato što postoje u životu jedinstvene prilike u kojima nekim stvarima i događajima otpor postaje besmislen. U svim drugim slučajevima, zna pouzdano, sačuvao bi oprez.

Međutim, eto, ko bi rekao da komšiluk, prosto naprosto, vrvi i ključa od, manje-više, brojnih ljubaznih komšinica.

Dobrodržecih.

I tako je to i bilo, baš jedna takva dobrodržeca, ljubazna, kulturna dobročiniteljka iz komšiluka ušla je u njegov život, tačno pre godinu dana, a da nije stigao da se zapita kako je uspeo da je ne primeti ranije. Zar samo zato što je ona takva, draga i mila, dozlabo-ga ljubazna, nahrupivši poput tornada, jedina uspela da na brzinu poruši sve sigurnosne mere opreza u njegovom pređašnjem, postojanom životu? Naravno, pa to je bar jasno kao dan beli, nikako nije trebalo gubiti dragoceno vreme, odgađati stvari unedogled i tako samo krnjiti preostale dane koje on i dobrodržeca i ljubazna dobročiniteljka treba da provedu sjedinjeni u neraskidivu zajednicu.

Vrlo brzo je taj brižni i dobri duh zgradurine, praktični i uvek korisni virtuoz i upravljač zborom savesnih stanara, potvrdio svoju posvećenost opštoj

dobrobiti, prvo kao nezamenjivi svedok na njihovom neponovljivom venčanju, a potom kao nenadmašni začim vesele atmosfere, uporno plešući ponaosob sa svim članovima tog prpošnog i mnogobrojnog kućnog saveta.

Sada si u pravim rukama, sada zauvek imaš nekog da o tebi brine, ponavljao je, poput rastrojenog papagaja, posle svakog popijenog piva i uspešno završenog plesa.

Valjda tako beše i valjda sve to tako izgledaše.

Elem, uprkos svemu, uprkos svim očekivanjima, penzionisani prehrambeni tehničar Aleksandar Pavlović plesao je samo jedno leto.

Prvog dana te prevrtljive jeseni, po zakonima ovozemaljske pravde i po meri usuda, završio je u Gerontološkom centru, u blaženoj oazi, na obali Dunava. Jednostavno, iscrpljene su sve mogućnosti da se ona, uprkos svojim naporima i željama, dalje o njemu kvalitetno brine i stara.

Bar tako tvrdi dobrodržea dobročiniteljka, čije ime bi da što pre zaboravi. Sa svim činjenicama se u potpunosti slaže i veseli svedok, onaj dušebrižni horovođa zbora stanara. I dodaje kako pouzdano zna da je svaki čovek društveno biće, u to nema sumnje, ali samo dok ne ostari.

Naprečac se tako završi igra poverenja i izneveravanja, nestadoše blagonakloni prijatelji, dobroćudne komšije, nestadoše saveti i uputstva, pojaviše se nova pravila, a dani se pretvoriše u propitivanje nemogućnosti spoznavanja konačne istine.

Često odmahuje rukom kao da pozdravlja nekog samo njemu vidljivog ili kao da hoće da kaže kako sve treba pustiti da odnese mutna dunavska voda.

Uostalom, sada može da, ni od koga neuznemi-ravan, gaji cveće, razgovara sa zidovima i šalje samo njemu razumljive poruke Dunavom.